informasjonsblad for tillitsvalgte
OSS
TILLITSVALGTE
http://oss.fagforbundet.no
April nr . 3/2018 | Årgang 16

Utgiver
Fagforbundet
Informasjonsavdelinga
Postboks 7003 St. Olavs plass
0130 Oslo.

Rystende møter

FOTO: NGUNN ERIKSEN

Shatila 2018: Volden tar aldri slutt. Da Fagforbundet var i flyktningleiren demonstrerte barn mot vold og våpen, etter at to fedre ble drept noen dager før.

Prekært i Libanon: Fagforbundets Palestina-ambassadører har vært i flere flyktningleirer. FNs hjelpeorganisasjon for palestinere sier de går tomme for penger i mai. Norge og USA har minsket støtten. Hvis ikke det internasjonale samfunnet stiller opp betyr det kutt i skole- og helsetilbud, og i verste fall kuttes støtte til husleie og mat. **Side 4-5**

Tariff for alle penga

Fagforbundet har det travelt om dagen. Vi er part i 70 tariffavtaler. Forhandlingene er godt i gang og kan følges på fagforbundet.no/tariff og på facebook.

Side 3

FOTO: KARI-SOFIE JENSSEN

Solidaritet – viktigere nå

Det er en trøtthet rundt Palestina-spørsmålet, skriver geberalsekretær Westrin fra Norsk Folkehjelp. – Derfor er Fagforbundets utrettelige arbeid uvurdelig.

Side 6

ILL.: BÅRD SKARRA

Pedagognorm – hva betyr det?

Fagforbundet ønsker ny pedagognorm velkommen. I utgangspunktet skal den ikke føre til oppsigelser av annet personale. Arbeidsmiljøloven gjelder.

Side 7

ILL.FOTO: FAGFORBUNDET

NYHET

Seksuell trakassering – gammel debatt

På konferansen for vernetjenesten i april snakket Ståle Einarsen, professor i arbeids- og organisasjonspsykologi ved Universitetet i Bergen, om seksuell trakassering. Han har forsket på mobbing og trakassering på arbeidsplassen i flere tiår. Debatten ikke er ny. Den har bare våknet til live.

FOTO: BIRGIT DANNENBERG

Ny debatt om gammelt problem: Ståle Einarsen, professor ved Universitetet i Bergen, sier at seksuell trakassering har eksistert i over 20 år, men problemet har ikke alltid ligget øverst.

Det var en forsamling i godt humør som møtte Ståle Einarsen denne morgenen. Steinar Albrigtsen hadde nettopp åpnet konferansens andre dag med egne sanger og parodier av Jonas Fjeld, Ole Paus og Willy Nelson. Smil og latter satt løst, også når tema for dagen var så alvorlig som seksuell trakassering.

Ståle Einarsen møter engasjementet i salen med en drøy påstand:

– Metoo-grensene er ikke nye, de har vært i 20 år.

Arbeidsplassen er som et fengsel

Einarsen definerer en arbeidsplass som et sted der man er innesperret med folk man ikke har valgt selv. Det ligner et fengsel, man kan ikke velge å forlate det. I det moderne arbeidslivet er det sykmeldingen som er fluktmuligheten.

– Når vi er sammen, oppstår problemer. Det har vi blitt blinde for.

Høyt konflikthåndteringsnivå gir godt arbeidsmiljø

Derfor mener Einarsen at samfunnets oppmerksomhet på positivitet står i veien for å håndtere negative ting. Ny forskning viser at et høyt konflikthåndteringsnivå på arbeidsplassen gir en opplevelse av at bedriften har kontroll. De ansatte tror at konflikter håndteres grundig og ordentlig.

Det påvirker klimaet på jobben.

Men mange steder dominerer fremdeles den positive innfallsvinkelen, som ifølge Einarsen er «totalt koko».

– Det gir ikke mening at det skal være negativt å håndtere negative ting, og at det å trakassere skal gi gode resultater. Undersøkelser i restaurantbransjen har motbevist dette. Mer mobbing i «hell's kitchen» gir misfornøyde kunder og ulykkelige ansatte og ikke minst, mer vond mat.

Flere hatter gir rollekonflikter

Det er ikke bare aversjonen mot sutring i norsk kultur som gjør det vanskelig å ta tak i seksuell trakassering. Maktforskjeller blir ikke sett på som et problem.

– Større makt medfører større ansvar. Menn med makt følger Fantomet-prinsippet og «går ut i verden som en vanlig mann», men uheldig sjekking kan lett bli til seksuell trakassering.

Når man nå endelig innser at seksuell trakassering ikke er nytt, så gjenstår problemet med hvordan dette skal opp og fram. Hvordan sier man fra, hvordan varsler man? Varsling er et relativt nytt begrep, sier Einarsen. Det kan lett oppfattes som sladring.

– Det er ikke definert, men det det egentlig betyr, er klaging. Det er en reklamasjon på en uholdbar arbeidssituasjon.

Arbeidsgiveren har omsorgsplikt

Rutiner for god konflikthåndtering er vesentlig. En arbeidsgiver har omsorgsplikt for de mest sårbare.

Einarsen avsluttet med en advarsel mot å håndtere konflikter på lavest mulig nivå.

– Fra høyeste nivå, som er menneskerettighetsdomstolen i Haag, har vi lavere nivåer som Kongen, Arbeidstilsynet og personalsjefer. Neste nivå er å håndtere ting selv med brødbaking, spinning eller turgåing. Laveste nivå er det såkalte biokjemiske, nemlig piller og alkohol. Å håndtere konflikter på det nivået, det er tull og fanteri!

BIRGIT DANNENBERG

Ingen tredje mulighet til ny tjenestepesjon

– Det finnes ingen tredje vei til en ny offentlig tjenestepensjon. Den ordningen som er framforhandlet er en god ordning, særlig for de som er unge i dag.

FOTO: PER FLAKSTAD

Pensjonseksperter: Steinar Fuglevaag fra Fagforbundet og Ingerid Marie Utvik fra NTL dro fullt hus på pensjonskonferansen i Oslo.

Dette sa LOs 2. nestleder Roger Haga Heimli da han avsluttet pensjonskonferansen 5. april i Oslo.

Dette er den første av i alt ni konferanser spredd på de største byene i Norge.

Haga Heimli svarte på flere spørsmål fra salen om hva som ville skje ved et nei.

Sier vi nei, så blir det nei

– Da beholder vi dagens ordning, med de store negative konsekvensene det vil ha for de unge. Det blir ingen ny forhandling. Sier vi nei, vil vi bli møtt med et skuldertrekk fra motparten og et kort neivel, sa han.

Både Roger Haga Heimli og de to ekspertene Steinar Fuglevaag fra Fagforbundet og Ingerid Marie Utvik fra NTL brukte tid på å gå igjennom virkningene av levealdersjustering.

Kampen mot levealdersjustering må skje på Stortinget

– Da partiene på Stortinget innførte levealdersjustering i offentlig tjenestepensjon i pensjonsforliket i 2005, fjernet de i realiteten garantien på to tredeler av lønna i pensjon med tretti års opptjening. Levealdersjustering vil slå inn i både ny og dagens ordning. Dette er ikke en avstemning om levealdersjustering eller ikke, men om en ordning som demper effekten av levealdersjusteringen bedre enn i dag.

Det er lett å si seg enig i at det vil gjøre at de som er unge i dag og som må gå av tidlig, får en lav pensjon, men slik blir det i både ny og gammel ordning. Kampen mot den usosiale levealdersjusteringen er viktig, men det er en politisk kamp som må tas på Stortinget. Vi i fagbevegelsen er allerede i gang med samtaler med de ulike partiene om dette, sa Ingerid Marie Utvik.

Å ikke gjøre noe, er det verste vi kan gjøre for de unge

Utvik viste en rekke eksempler som alle gir det samme bildet. Både i ny og gammel ordning vil en person født i 1993, komme dårlig ut. Forskjellen ligger i at det går fortere å jobbe seg opp til en bra pensjon i den nye ordningen. I et av eksemplene må man jobbe over fem år mindre, for å komme opp i en pensjon på 66 prosent av lønna. Du finner eksemplene på fagforbundet.no/pensjon.

Likner privat AFP, men mye bedre

Steinar Fuglevaag tok for seg resultatet av forhandlingene.

– Vi kom langt, lenger enn vi hadde håpet, selv om vi alltid kunne ønsket mer. På en rekke områder er dette bedre enn vi fikk forrige gang, sa han.

Han trakk fram en flere eksempler.

– Vi har fått en AFP som likner den i privat sektor, men uten alle hullene. I den nye AFP-ordningen opparbeider man en rettighet som man får, selv om man skulle bytte jobb, bli ufør, eller på annen måte falle ut av arbeidslivet. Vi har fått bort en urettferdig samordningsregel som sa at de som gikk fra en jobb i det offentlige til en stilling i privat sektor, fikk samordnet offentlig tjenestepensjon mot privat AFP. Det betydde at mesteparten av rettigheten til tjenestepensjon forsvant. For dem som ble rammet, er dette viktig. Dessuten blir det mye lettere å kombinere jobb og pensjon i den nye ordningen, sa Steinar Fuglevåg.

GEIRMUND JOR

NYHET

Tariff for alle penga

Fagforbundet er i full gang med hovedtariffoppgjøret – mange medlemmer og tillitsvalgte venter spent på resultatene.

Kommuneoppgjøret (KS) er det oppgjøret som omfatter flest av medlemmene våre.

Her er de konkrete kravene til lønn og ubekvemstillegg overlevert og forhandlingene i full gang. Forhandlingsfristen er natt til 1. mai.

Spekteroppgjøret, som omfatter blant annet medlemmene i sykehussektoren er det nest største. Fagforbundet er forøvrig part i over 70 tariffavtaler.

Alle tariffområder like viktige

Oppstykkinga av arbeidslivet gjør jobben som tillitsvalgt mer krevende.

Private, kommersielle aktører langt inn i det som var kommunenes kjerneområder, krever av oss at vi tenker ut over KS-området. Det gjeder både under forberedelser og gjennomføring av tariffoppgjør og konfliktberedskap.

Brudd eller enighet

Forhandlinger som blir brutt, går til mekling. Blir partene enige innen fristen, går det anbefalte forslaget til uravstemning direkte. Klarer ikke partene å bli enige om et anbefalt resultat innen tidsfristen eller ved mekling, blir det streik.

Hvis partene anbefaler en meklingsløsning, sendes det også til uravstemning.

Det betyr at medlemmene får si ja eller nei til forslaget. Både sentral og lokal beredskap må derfor fungere nesten gjennom hele året.

Informasjon i alle kanaler

Fagforbundet har egne tariffsider der du skal finne alt du trenger å vite.

I tillegg følger Fagbladet også tariffoppgjørene tett.

Både Fagforbundet og Fagbladet sender ut nyhetsbrev, og begge har egne facebooksider.

Fagforbundet bruker også e-post. Ved helt spesielle anledninger sender vi også SMS til de medlemmene som er omfattet av det spesielle tariffoppgjøret.

Når et oppgjør er ferdig lager Fagforbundet egne tariffplakater. Plakatene er ment som hjelp til de tillitsvalgte. De kan henges opp på arbeidsplassene eller kopieres til utdeling blant medlemmene.

Ved en streik kommer det også grundig informasjon fra Fagforbundet sentralt i form av flyere og plakater.

Elektronisk uravstemning

Fra 2016 bruker vi elektroniske avstemning i alle tariffområder.

Uravstemningen foregår ved at medlemmene får en SMS. Der kan de stemme ja eller nei til oppgjøret, eller klikke på en lenke som fører til en nettside med mer informasjon, og stemme via nettsiden.

I tillegg til SMS, skal det fortsatt være mulig å stemme skriftlig.

Det må gjøres et grundig arbeid i forkant med Fane2 for at vi skal ha riktig mobilnummer til alle medlemmene.

FOTO: KARI-SOFIE JENSSEN

I farta: Fagforbundet er klare for videre forhandlinger. Leder i LO Kommune, Mette Nord, har overlevert kravdokument 2.

RANDI TEVIK OG KARI-SOFIE JENSSEN

Vi må leve – selv under okkupasjon

FOTO: KARI-SOFIE JENSSEN

En mild mann: Abdullah er en palestinsk drosjesjåfør fra Jerusalem

Drosjesjåfør, Abdullah, på Vestbredden snakker perfekt engelsk. Han er en kunnskapsrik, og underbygger standpunktene sine med historisk og politisk innsikt og erfaring.

Abdullah er tydelig på at krigen og okkupasjonen er politisk, og ikke skyldes en konflikt mellom jøder og muslimer.

– Myndighetene sier at gamlebyen i Jerusalem er delt inn i ulike kvarterer; for eksempel det kristne, det muslimske og det jødiske. Det er ikke tilfelle, alle religioner og folkeslag lever side ved side. Kun det jødiske kvarteret er separat fra resten, sier han.

Et åpent kjøpesenter

Det er et mangfold av varer i butikkene i gamlebyen. Vi synes det er livlig, men da Abdullah peker på at det omtrent ikke er folk inne i butikkene, ser vi det: Ingen handler, i hvert fall veldig få av turistene som det er ganske mange av. Og plutselig hører vi det; en guide med høy stemme som sier til sin gruppe med turister: – Go straight through. Don't stop until we are at the end! Og «at the end» ligger den jødiske delen. Det er der de vil turistene skal stoppe og handle, ikke hos palestinerne.

Palestinsk økonomi strupes

– En av israelernes metoder å holde det palestinske folket nede på, er ved å strupe handelen. Turisme gir viktig inntekt for palestinere. Nå forsøker israelerne å sørge for at alle inntekter fra turistene havner i Vest-Jerusalem. De bor på hotellene der, de spiser, drikker og handler i vest. Slik var det ikke tidligere, sier Abdullah.

– De fleste og beste hotellene ligger fortsatt i Øst-Jerusalem, men tilbudet er blitt bedre i vest. Nå står mange av de palestinske hotellene i Øst-Jerusalem tomme. Enda tommere enn butikkene i gamlebyen. En bevisst politikk for å drive palestinerne ut av Øst-Jerusalem, sier vår mann.

Mange måter å undertrykke på

Abdullah har flere eksempler på israelernes metoder for å gjøre livet så vanskelig som mulig for palestinerne. Å ikke godta utdanning fra det velrennomerte Al-Quds-universitetet er et av dem. Bortsett fra de utdanningene de trenger i det israelske samfunnet. Eksemplene kommer i tillegg til: Bosettingene på palestinsk land, annekteringen av land og raseringen av palestinernes hus, muren som stenger palestinerne ute fra vannkilder og jorder og trakasseringen på sjekkpunktene. For å nevne noen. Abdullah er en mild mann. Han vil leve i fred, ha arbeid og et anstendig liv. Han innretter seg etter forholdene og gjør det beste ut av det. Han har barn og kone å tenke på.

KARI-SOFIE JENSSEN/TONE ZANDER

Våre helter i Palestina

Abdullah Alkurd er en av flere møter i Jerusalem og på Vestbredden på en reportasjereise i mars 2018.

Vi ønsker å formidle historier om enkeltmennesker og organisasjoner som forsøker å leve et normalt og anstendig liv under Israels jernhæl. For oss er disse er de store heltene i den ulykkelige konflikten.

OSS fire på gangen

Hvorfor er det viktig for deg å lære om seksuell trakassering i arbeidslivet?

Mona Ruud Nubdal, verneombud i Rælingen kommune

Dette har gått litt under radaren, det er ting man ikke har snakka så mye om før. Når damer føler seg litt dårlig behandla, trekker de seg unna. Men det er viktig for både damer og menn å være klar over hvor grensene går, hva som er greit og ikke greit. Det virker som det er mer legitimt nå, å tørre å si fra. Nå er det fokus på det, for vi kan jo ikke ha det sånn.

Hans Gråberg, feier og verneombud i Midt-Hedmark brann og redning, Elverum

Det er et viktig tema å ta opp. Vi har aldri opplevd det hos oss, det har stort sett bare vært mannfolk som er ansatt. Nå har vi begynt å få inn kvinnfolk, og det er positivt. Man får et bedre arbeidsmiljø. Vi får vekk alt det negative som er i selskapet. Noen av oss kan være litt svær i kjeften. Det kan misoppfattes, men du skjerper deg når du har et anna kjønn på arbeidsplassen.

Andres Krogedal, hovedverneombud i Sandnes kommune

For meg som representerer så mange yrkesgrupper, er det viktig å få innsyn i hva forskningen sier. Det finnes mange ulike ståsteder og ulike grenser for hva som er og ikke er trakassering. Jeg tror det er viktig å få mest mulig informasjon sånn at man kan bringe dette med seg til de som er verneombud ute på arbeidsplassene og få en diskusjon omkring hele problematikken om Metoo.

Bente Jørgensen, hovedverneombud i Vestre Viken helseforetak, Kongsberg

Det er veldig viktig, fordi det skjer hver dag på jobb. Det man sitter igjen med, er en refleksjon på hva jeg kan ta med tilbake, hvordan kan jeg få vernetjenesten til å tenke på lavest mulig nivå. Det kom fram her, ansatte tyr til piller og alkohol. Det er kjempeskummelt. Vernetjenesten bør få til et nærere samarbeid med leder, det ligger mye ansvar for arbeidsmiljøet der.

Sparer regnskogen

Nå får du OSS tillitsvalgte i OSS-appen. Appen lastes ned fra App Store eller Google Play om du bruker Android. OSS-nyhetsbrev kommer på e-post en gang i uka.

FOTO: ARE STRANDEN, NORSK FOLKEHJELP

Beirut: Fagforbundets Palestina-ambassadører besøkte Mar Elias, den minste flyktningleiren i Libanon. Selv om forholdene ikke er like ille som i de største og mest overbefolkede leirene, dør mennesker også der av ulykker fordi vann- og strømledninger er tvunnet sammen i et livsfarlig virrvarr. Fr.v. Anne Auglend, Trine Posaas Nilsen, Bjørn-Roger Steen, Venke Anny Nes og Hilde Bernhardsen.

Rystende inntrykk

I flyktningleirene i Libanon er nøden større enn noen gang. Menneskene føler seg glemt. Jeg har ingen håp for framtida, jeg tror det bare blir verre, sa Oum Mousaah, en palestinsk firebarnsmor fra Syria.

Fagforbundets Palestina-ambassadører har vært på den første ambassadørreisen i denne landsmøteperioden. De besøkte Norsk Folkehjelps partnerorganisasjoner og prosjektene, og til sammen fire flyktningleirer i Libanon.

En av fire innbyggere i Libanon er flyktninger.

Situasjonen er prekær. Samtidig har flere land, deriblant Norge, redusert støtten til FNs hjelpeorganisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA).

Viktigere enn noen gang

Derfor er det viktigere enn noen gang at Fagforbundet forsetter å støtte prosjektene «Kvinner Kan» og fullfinansierer «Unge Kan» i flyktning ne.

Prosjektene bidrar til å øke deltakernes påvirkning på egne liv ved gi unge yrkesopplæring og å øke kvinnenes deltakelse i leirkomiteene. Og det var blant ungdom i utdanning og kvinneaktivister vi så lys av håp.

Inviter gjerne ambassadørene. De deler sine opplevelser i blogger: *fagforbundet.no/tema/Solidaritetsprosjekter*

MARIANNE BILLING

Hilde Bernhardsen fra Troms skriver om Shatila – i voldens grep. Hun så små barn i leiren demonstrere mot at fedrene deres blir skutt.

Venke Anny Nes fra Aust-Agder ble overrasket over vennligheten og smilene som hun ble møtt med da hun ble vist rundt i Beddawi camp.

Bjørn-Roger Steen fra Nordland var publikum under en TV-produksjon hvor ungdom sto for lys, lyd og film og arrangerte en klassequiz i palestinsk historie.

Anne Auglend fra Rogaland møtte fire ungdommer under utdanning som drømte om å skaffe seg en jobb og skape seg en framtid i et land som ikke vil ha dem.

Trine Posaas Nilsen fra Oslo møtte Nour (14) og Amal (11) som har flyktet fra Syria med mor og to søsken til Rashedieh. De har ingenting, og moren, Oum Mousaah er bekymret for framtiden deres.

Kvinnekamp i Bekaadalen

52 år gamle Samira er feminist og har et ukuelig pågangsmot. Hun har så mange verv i kvinnegrupper, fagforeninger og politikk at hun knapt rekker annet.

FOTO: ARE STRANDEN, NORSK FOLKEHJELP

Uttrettelig: Samira (i midten) og de andre kvinnene i «Kvinner Kan» jobber utrettelig for å øke bevisstheten om vold mot kvinner og styrke kvinner og barns rettigheter.

– Jeg går nesten aldri hjem, bare fra et møte til et annet, ler Samira.

Da Fagforbundets ambassadører fikk være med på en rundebordskonferanse i regi av «Kvinner Kan» i Saadnayel i Bekaadalen, hørte vi navnet hennes hele tiden. Kvinner og menn fra lokale leirkomiteer skulle diskutere kvinners muligheter til å delta i politikken og legge strategier for å rekruttere flere kvinner til komiteene som styrer flyktningleirene.

Det handler om tillit

Samira har sittet i leirkomiteen som styrer Wavel camp siden 2007. Samtidig er hun sjef for et lokalt utdanningssenter, som jobber med å styrke kvinner og barns rettigheter. Hun har jobbet aktivt for kvinner og barns rettigheter hele sitt voksne liv. Rollen i leirkomiteen gir henne mulighet til tale deres sak. Da hun startet var hun eneste kvinne blant ti menn, og måtte umiddelbart bevise hva hun kan og hva hun står for.

– Å være med i leirledelsen handler ikke om å få en viktig posisjon, det handler om tillit. Og den tilliten får du ved å forsvare rettighetene til dem som bor i leirene, mener Samira.

Noen av hjertesakene til Samira er lik rett til arbeid, kvinners rettigheter i barnefordelingssaker og å endre lovverket når det gjelder vold mot kvinner og barn. Og det nytter. Tidligere kunne en voldtektsmannen gå fri hvis han giftet seg med kvinnen han hadde voldtatt og var gift med henne i minst tre år. Det ble det slutt på i fjor.

Gifte kvinner må med

Samira har aldri hatt tid til å gifte seg og få barn, men hun mener det er avgjørende at også gifte kvinner engasjerer seg.

– De må finne tid. Arbeidet må begynne i familien, så storfamilien, til slutt hele samfunnet. Det er kvinnens rolle, sier Samira.

Møter hersketeknikker

Kvinner i Libanon møter mange hindringer og hersketeknikker når de påtar seg verv. For eksempel kan møter bli lagt i leggetiden til barna, sent på kvelden, eller langt av gårde.

– Jeg lar meg ikke stoppe av det. Tvert imot. Enten det er klokken 23 på kvelden, eller jeg må overnatte så gjør det meg bare enda mer bestemt på å få det til.

Samira mener det er viktig at kvinner ikke bruker motstanden de møter som en unnskyldning til å ikke delta i leirkomiteene.

– Det er bare ved å jobbe aktivt og trosse hindringene mennene legger i veien for oss at vi kan forandre disse holdningene på sikt. Hvis ikke kvinner ønsker å skape forandring, hjelper det ikke hva alle andre gjør. Vi må begynne med oss selv fastslår Samira.

Siden «Kvinner kan» startet i 2007 har andelen kvinner i leirledelsene økt, og er nå på 20-30 prosent.

Palestina er langt unna

Som alle palestinere i flyktningleirene drømmer Samira om å reise hjem til Palestina, men hun tror ikke det kommer til å skje.

– Det virker langt unna nå. Derfor er mitt største ønske å få fortsette å forsvare kvinners rettigheter, sier Samira.

Hun har mest tro på prosjekter som gjør kvinner selvhjulpne.

– Støtten fra Norsk Folkehjelp og Fagforbundet til prosjektene «Kvinner kan» har vært helt avgjørende for meg og mange andre kvinner. Det er veldig viktig at de som er unge får de samme mulighetene.

MARIANNE BILLING

Drømmer om økonomisk uavhengighet

Utdanning gir håp for Najwa Boushnack (23 år), som går på skole i flyktningleiren Mar Elias i Beirut.

FOTO: ARE STRANDEN, NORSK FOLKEHJELP

Student: Najwa Boushnack, 23 år, drømmer om jobb og økonomisk uavhengighet.

Hun utdanner seg i bedrift og ledelse gjennom Youth for development (YFD), en av samarbeidspartnerne til Norsk Folkehjelp. Siden en rekke yrker er stengt for palestinerne satses det mye på fagutdanning.

– Planen er å fullføre utdanninga ved å studere Human Resource Management på universitetet, sier Najwa.

På flukt flere ganger

Hun er tredje generasjon flyktning, født og oppvokst i Dbayeh camp utenfor Beirut. Hennes bestefar er opprinnelig fra Bosnia, og flyktet til Palestina etter andre verdenskrig. Etter opprettelsen av Israel måtte han flykte igjen.

Najwas familie er blant heldige. De bor i et bra hus i forhold til andre, og to av søstrene hennes jobber.

– Det er ikke lett, men det er heller ikke ille. Mange familier bor i hus som egentlig er helt ubeboelige, forteller Najwa.

Ville bli jordmor

Arbeidsledigheten er stor blant de palestinske flyktningene, og hvis de har jobb er det dårlige jobber med lav lønn. Najwas store drøm er å oppnå økonomisk uavhengighet slik at hun kan hjelpe familien sin.

– Jeg skulle ønske faren min kunne pensjonere seg, han har jobbet nok i livet sitt og er syk.

Da Najwa var liten drømte hun om å bli jordmor, ett av mange yrker som er stengt for palestinere.

– Jeg vokste opp og skjønte at det kan jeg ikke. Jeg tror det er større sjanse for at vi får komme tilbake til Palestina enn at vi får samme rettigheter som andre her i Libanon, sier Najwa Boushnack.

FOTO: MARIANNE BILLING

Duefengsel: Gatekunst i Beddawi-leiren i Tripoli

Muhammed styrer lys og lyd

Muhammed Mustapha, 19 år, er med og arrangerer «Klassequiz» for tv-seere i flyktningleirene. Han styrer lyd, lys og bilde.

FOTO: INGUNN ERIKSEN

Ingen fritid: Muhammed Mustapha har vært med i APCC i to år og bruker all sin tid med de andre ungdommene på å lære om Palestinsk histore og delta i kulturelle, faglige og sosiale aktiviteter.

Det har han lært i Arab Palestinian Culure Club, et av prosjektene Fagforbundet støtter gjennom «Unge Kan». Muhammed bor i Beddawi-leiren ved Trippoli, mot grensen til Libya. Han studerer for å bli byggingeniør ved Beirut Arab University, men det er vanskelig å få jobb.

Som palestiner har han ikke rett til statsborgerskap, ikke stemmerett, kan ikke eie bolig, og har ingen rett til jobb i minst 38 yrker, blant annet lege og advokat.

Utdanning og kultur

– Drømmen min er å få jobb i et stort firma, men det er veldig vanskelig. Den eldste broren min, Tariq, er utdannet maskintekniker og har fremdeles ikke jobb.

Muhammeds høyeste ønske om å dra tilbake til byen der familien kom fra, Safed, i Galilea.

– Det skal vi få til gjennom utdanning og kultur. Det er viktig å sette seg inn i hvordan fienden tenker. Vi vet at israelerne er svake. Det som har blitt tatt med makt skal tas tilbake med makt, sier Muhammed.

FOTO: FAGFORBUNDET

Lønn for strevet: Helene Harsvik Skeibrok, leder av Fagforbundet Hedmark og Anders Kollman-Dæhlien, leder av Yrkessesjonen samferdsel og teknisk har jobba hardt for å få renovasjonen tibake til egen regi.

SIRKULA IKS tar transport av husholdningsavfall tilbake i egenregi

18. september 2017 gikk RenoNorden konkurs. SIRKULA IKS (Ringsaker, Hamar, Stange, Løten) valgte å inngå en midlertidig kontrakt med Nortransport a/s, som hadde hatt kontrakten før RenoNorden tok over. Rett før påske 2018 vedtok representantskapet i SIRKULA IKS å overta transporten i egen regi.

Bak dette vedtaket ligger et stort stykke arbeid fra Fagforbundets side. Anders Kollmar-Dæhlien, leder Yrkesseksjon samferdsel og teknisk, Hedmark, sier at den siste måneden før vedtak var ekstremt intensiv. Han understreker at det likevel var det langsiktige arbeidet som har vært viktigst.

Politisk påvirkning

– Politisk påvirkning, og det fagligpolitiske samarbeidet har vært avgjørende. Vi har arbeidet systematisk og langsiktig sammen med Arbeiderpartiet og andre samarbeidspartier. Men vi har også arbeidet opp mot alle politiske partier som sitter i representantskapet. Høyre stemte for egenregi, forteller Anders Kollmar-Dæhlien.

– Det å snakke med politikere over tid er viktig, framhever Anders Kollmar-Dæhlien.

Brukte media for å lykkes

Han forteller videre at de også brukt media aktivt. De har fått på trykk flere leserinnlegg. SIRKULA-saken ble en stor mediasak i lokalpressen.

– Vi ble intervjuet flere ganger og fikk lov å kommentere saken i forkant av representantskapet, sier Kollmar-Dæhlien.

Helene Harsvik Skeibrok, leder i Fagforbundet Hedmark, er opptatt av at de tok hele organisasjonen i bruk. Alle fra plasstilisvalgte, lokale fagforeninger, forbundsregion og det sentrale støtteapparat.

Begge de tillitsvalgte er enige om at det å ha blitt synlige gjennom media har vært viktig. De legger også vekt på at strategien de valgte, og timingen de hadde for ulike utspill, stemte godt.

Hele organisasjonen er styrket

– I arbeidet for å sikre egenregi har forbundsregionen tatt i bruk store deler av sitt kontaktnett og dette har vært viktig for å nå målet, understreker Harsvik Skeibrok.

– Kampen om SIRKULA IKS har styrket organisasjonen, vist fram Fagforbundet, og vi har utviklet tillitsvalgtsrollen. Det har vært en krevende prosess, sier Harsvik Skeibrok og Kollmar-Dælien. Begge synes det også har vært morsom og lærerik.

– Vi er stolte over det vi har fått til og tror at våre erfaringer også kan komme andre til gode, sier de to tillitsvalgte fra Hedmark.

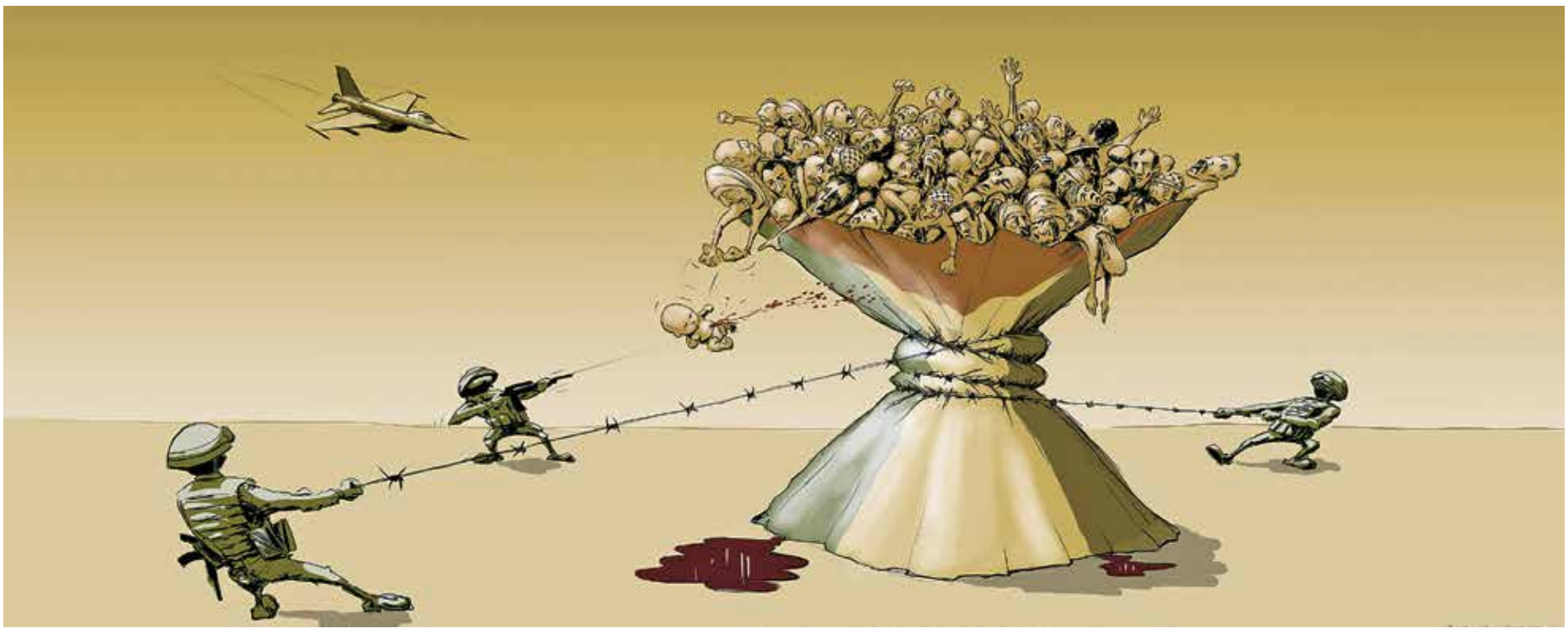
OMSTILLINGSENHETEN

FOTO: ARE STRANDEN, NORSK FOLKEHJELP

Klassequiz: Jentene fra Beddawi vant kunnskapskonkurransen mot guttene fra en annen skole i Tripoli.

PERSPEKTIV

ILLUSTRASJON: BÅRD SKARRA

KOMMENTAREN

FOTO: NORSK FOLKEHJELP

HENRIETTE WESTHRIN,
generalsekretær i Norsk Folkehjelp

Solidaritet viktigere enn noen gang

– Folk her i Gaza ser bare en svart tunnel nå, uten noe lys i enden. Det sa Norsk Folkehjelps landdirektør i Gaza til Klassekampen nylig. Da hun kom til Gaza for to år siden ble hun overasket over livsgleden blant folk, men den finner hun ikke igjen lenger, forteller hun.

Okkupasjonen av Palestina har vart i over femti år. Norsk Folkehjelp har jobbet i Gaza og med palestinske flyktninger i Libanon siden 1980-tallet. Bare siden 2009 har Gaza vært utsatt for to brutale kriger. Befolkningen lider fortsatt under følgene av store materielle skader og stort antall drepte. I tillegg advarer FN at blokaden av Gaza vil gjøre området ulevelig i 2020.

Og 2018 har kommet med flere brutale nyheter: USA har kuttet dramatisk i støtten til UNRWA – FNs organisasjon for palestinske flyktninger. I mars møtte jeg direktøren for UNRWA i Libanon – det var en mann dypt preget av alvoret. Dersom organisasjonen ikke finner nye donorer – vil de måtte stenge skoler og matrasjonene vil bli mindre – dette vil skje både i Gaza og i flyktningleirene i Libanon. Påsken ble en ny tid med store uroligheter.

Til tross for alt dette, er det en trøtthet rundt Palestina-spørsmålet. Selv om det kan virke som om palestinerne stadig står nærmere avgrunnen, har problemene vedvart så lenge at både medier og politikere går lei.

Desto viktigere at det er noen som aldri gir seg – noen som aldri slutter å løfte palestinernes sak i pressen og ovenfor politikere. Det gjør Norsk Folkehjelp og Fagforbundet.

I 2009 etablerte Fagforbundet og Norsk Folkehjelp et langsiktig samarbeid om politisk påvirkningsarbeid, engasjement blant tillitsvalgte og medlemmer i Fagforbundet og økonomisk støtte til Palestina og Libanon. I 2018 signerte vi en ny avtale for fire år.

Da jeg nylig besøkte Libanon fikk jeg selv se hvor viktig denne støtten er. Jeg møtte unge mennesker som hadde fått yrkesopplæring – som fotografer, grafiske designere, frisører i arbeid med symaskin. Alle hadde nå en liten inntekt de kunne leve av.

Internasjonalt press gjennom underskriftskampanjer og mediedekning har påvirkningskraft. Og når norsk fagbevegelse er til stede på internasjonale møter og kaller fagforeningsmedlemmer for menneskerettighetsforkjempere – i stedet for terrorister- som andre myndigheter kaller dem – vekker det oppsikt. Vi løfter dem opp og gir dem et ansikt. Moralsk støtte gir dem troa på at de har en sjanse mot overmakta. Sammen har vi styrke til å påvirke.

oss dommen har falt

Viktig seier for deltidsansatte i helsesektoren

Arbeidsgiverforeningen Spekter kan ikke endre minstegrensen i de tariffestede pensjonsordningene i helseforetakene uten å forhandle med LO Stat.

I 2016 endret Spekter den nedre grensen for å melde ansatte inn i pensjonsordningen i helseforetakene fra 14 timer i uken i gjennomsnitt til en stillingsandel på 20 prosent. LO Stat mente dette var brudd på tariffavtalen og tok ut stevning.

5. mars kom dommen fra Arbeidsretten: Endringen av minstegrensen til 20 prosent innebærer tariffbrudd.

Dommen er viktig for titusenvis av ansatte som jobber deltid i små stillinger. Dette gjelder for mange av Fagforbundets medlemmer som har fast deltid under 20 prosent stilling, og som sliter med å få høyere stillingsprosent.

Sakens bakgrunn

Bakgrunnen for at Spekter ensidig endret grensen for medlemskap i tjenestepensjonsordningene var en tilsvarende reduksjon i vilkåret for medlemskap i de lovbestemte tjenestepensjonsordningene med virkning fra 1. april 2016.

Dette gjaldt:

- lov om statens pensjonskasse
- lov om pensjonsordning for apotekvirksomhet
- lov om pensjonsordning for sykepleiere

Omkring 40 prosent av de ansatte innenfor det aktuelle tariffområdet, Helseforetak, er omfattet av de lovbestemte tjenestepensjonsordningene og av en grense for medlemskap på 20 prosent.

LO Stat anførte:

Grensen på 20 prosent for medlemskap i den tariffestede pensjonsordningen er ugyldig. Det gjøres prinsipalt gjeldende at grensen er i strid med diskrimineringsreglene. Den innebærer ulovlig diskriminering av arbeidstaker som arbeider deltid, og den er i strid med forbudet mot indirekte diskriminering av kvinner siden en større andel kvinner enn menn arbeider deltid. Subsidiært gjøres det gjeldende at den ensidige fastsettelsen av grensen innebærer et tariffbrudd, og at den er ugyldig også på dette grunnlag.

Arbeidsretten avslo å behandle LO Stats påstand om at grensen på 20 prosent er i strid med diskrimineringsreglene, siden en større andel kvinner enn menn jobber deltid. Retten mente at dette spørsmålet hører inn under de alminnelige domstolene, ikke Arbeidsretten.

Må forhandle

Dommen innebærer at LO Stat og Spekter må forhandle om spørsmålet.

Minstegrensen for innmelding i de ulike pensjonsordningene er et stridsspørsmål som har vært oppe i Arbeidsretten flere ganger tidligere.

I 2013 konkluderte Arbeidsretten med at KS sin grense på 14 timer i gjennomsnittlig arbeidstid per uke for medlemskap i pensjonsordningen var i strid med forbudet mot diskriminering av deltidsansatte. Det ble lagt vekt på at tjenestepensjon er et viktig gode og at ordningen er gunstig. Retten fant ingen saklig grunn til slik diskriminering i dette tilfellet. Likevel tok det lang tid før andre tariffområder i offentlig sektor fulgte KS.

Rett til uførepensjon

Offentlig tjenestepensjon omfatter i tillegg til alderspensjon viktige ytelser som uførepensjon, etterlattepensjon og barnepensjon. Dette er viktig fordi folketrygden bare gir rett til uførepensjon ved uføregrad på 50 prosent eller mer, mens det i offentlig tjenestepensjon er det grense på 20 prosent.

MARIANNE BILLING

NYHET

Flere gutter søker tradisjonelle jentefag

Utdanningsdirektoratet melder at det som før, er store forskjeller i søkemønsteret til gutter og jenter. De tradisjonelt mannsdominerte programmene fortsetter å være det, men det er en positiv utvikling i noen fag.

Gutter dominerer blant søkere til bygg- og anleggsteknikk, elektrofag og teknikk og industriell produksjon. Kjønnsforskjellen er stabil.

Det er flest jenter som søker design og håndverk, og helse- og oppvekstfag. Her har andelen gutter økt de siste ti åra. Fra 2008 til 2018 har andelen av søkerne til helse- og oppvekstfag som er gutter økt fra 11 til 22

prosent. I design og håndverk har økningen vært fra 9 til 27 prosent.

Temadag om personvern

Yrkesseksjonene i Hordaland (Bergen brannkorps forening) arrangerte i februar en fagdag om nye regler for personvernopplysninger.

Temaet var så populært, at arrangementet kunne telle hele 155 deltakere.

Foreleser og faglig ansvarlig var advokat Kurt Bjørnnes. Det ble gjort rede for de mest sentrale av de nye reglene om personopplysninger som følge av EUs persondataforordning som skal gjelde fra mai 2018.

Norske barnehager – dårlig ut i undersøkelse

Forskere ved OsloMet (Høgskolen i Oslo og Akershus) har i en ny undersøkelse om kvaliteten i barnehager kommet fram til at norske barnehager er dårligere enn blant annet engelske.

Ifølge Viten og Praksis er forskerne Elisabeth Bjørnstad og Ellen Os ved barnhagelærerutdanninga ved OsloMet skuffet over funnene.

Norske barnehager skårer lavt på personlig omsorg, aktiviteter og rom og møbler, på grunn av hygiene, sikkerhet og materiell. Engelske barnehager har de siste årene dratt fra andre europeiske land på grunn av økt satsing på opplæring av barnehagepersonalet.

Metoden for undersøkelsen, ITERS-R, er diskutert og er, ifølge forsker Ellen Os, dårlig på å måle samspill. Men den gir en indikator på hva som skal til for å øke kvaliteten. Forskeren selv mener at bedringer kunne kommet med økt bemanning i barnehagene, både når det gjelder sikkerhet og hygiene.

Verdien av persondata

Data om våre vaner, interesser, hvor vi til enhver tid befinner oss eller hvordan det står til med helsa vår er en verdifull ressurs for selskap som vet å benytte seg av denne informasjonen.

De utvikler stadig flere tjenester og produkter ved hjelp av persondata. «Big Data» er dessuten mer og mer ettertraktet som en slags vare i internasjonale forhandlinger.

Handelskampanjen tok opp dette på en konferanse i Fagforbundets lokaler i mars:

- Er personvern godt nok i dag?
- Hvem skal eie dataene? Kan vi kreve deling av data?
- Er offentlig datalagring veien å gå?
- Hva er Norges strategi for digital industrialisering?

Forliksavtale

Norsk Folkehjelp har inngått forliksavtale med amerikanske myndigheter.

Amerikanske myndigheter hevder at Norsk Folkehjelp har brutt med ett av vilkårene knyttet til en avtale inngått med USAID i 2012.

USAID gir pengestøtte bare til prosjekter og land som ikke står på USAs forbudsliste. Dette trodde Norsk Folkehjelp gjaldt den konkrete bruken av USAID-midler og ikke Norsk Folkehjelps arbeid generelt.

Norsk Folkehjelp har støttet hjelpearbeid i Iran og Gaza, som står på USAs forbudsliste, men disse prosjektene har blitt finansiert av blant annet Norsk Hydro og Norad og ikke ved hjelp av USAID-midler.

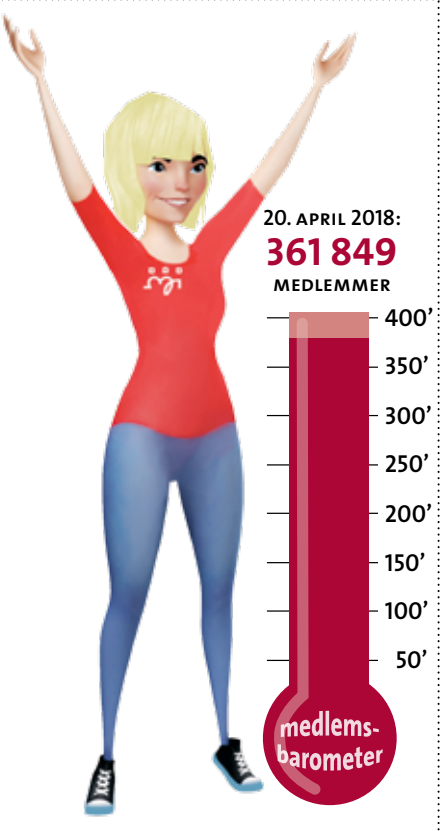
For å unngå videre misforståelser rundt fortolkningen av avtalen, bruk av kostbar tid og en eventuell sak i det amerikanske rettssystemet, har Norsk Folkehjelp sagt seg villig til å betale forliksbeløpet på over 2 millioner amerikanske dollar.

Generalsekretær Henriette Westhrin i Norsk Folkehjelp sier at kravet er urimelig, men nå er det aller viktigst å kunne fokusere videre på arbeidet for en tryggere og mer rettferdig verden.

Fagforbundet siden sist

- Uravstemningen om det anbefalte forslaget til ny tjenestepensjon har frist for avslutting av avstemningen 15. mai klokken 16.00. Denne fristen gjelder alle fagforeninger som skal ha avstemning i LO, YS og Unio.
- Meklingen mellom LO Stat/Nettbuss og Spekter. Bussbransjeavtalen i Spekter er fortsatt lik bussbransjeavtalen i NHO. Frist for uravstemningen er den samme som for LO-NHO-oppgjøret, 26. april.
- Teateroverenskomsten ferdigforhandlet: Alle trinn på A-lønnsregulativet økes med 14.900,- i et generelt kronetillegg. Partene er enige om å avklare tallgrunnlaget for forhandlingene, inklusive lønnsmassen. Stillingsbetegnelser og lønn skal gjennomgås for Fagforbundets medlemmer.
- Systematisk verving på hudpleiesalonger i Bergen gir resultater. Det første kravet om å opprette tariffavtale for hudpleiere er sendt fra Fagforbundet Åsane til kompetansesenteret i Bergen.
- Fagforbundet i Bærum varsler om represalier fra ledere i kommunen mot ansatte som kontakter fagforeningen. - Dette er fagforeningsknusing, sier leder Bjørn M. Johnsen.
- Fagforbundet Hareid ber om at kommunen ikkje fornyar avtalen om innleige av vikartenester i helse og omsorg fra blant anna Orange Helse AS. Kontrakten går ut i april 2018 og etter det Fagforbundet veit, så har ikkje kommunen brukt desse vikartenestene.
- Fagforbundet Kragerø oppfordrer til å bekjempe sentraliseringen. Sykehus, fødetilbud, ambulanse, politi, rettsinstanser og skattekontor blir lagt ned eller slått sammen. I tillegg blir kommuner og fylker, i all hovedsak ved tvang, slått sammen.
- Endringen av Arbeidsmiljøloven som åpnet for flere midlertidige ansettelser skapte ikke flere jobber. Derimot økte andelen usikre stillinger, viser ny ISF-rapport.
- Fagforbundet Nes liker pedagognormen som innføres i barnehagene 1. august, men er uenig med Norlandia og Læringsverkstedet som vil si opp barne- og ungdomsarbeidere med fagbrev og beholde assistentene til fordel for å ansette flere pedagoger.
- Per 20. april 2018 har Fagforbundet 361 849 medlemmer – 223 611 er yrkesaktive.

oss faglig kokebok

Mister noen jobben med ny pedagognorm i barnehagen?

Det har vært usikkerhet blant medlemmene knyttet til innføringen av pedagognorm i barnehagen høsten 2018.

Fagforbundet har hilst en pedagognorm for barnehagen velkommen. Vi mener likevel den burde vært behandlet sammen med en bemanningsnorm. Det er viktig fordi vi ønsker økt bemanning i barnehagene totalt sett.

Ingen stor endring

I utgangspunktet er det ikke sånn at pedagognormen skal føre til oppsigelser. Pedagogtettheten i barnehagene er allerede på rundt 42 prosent, og pedagognormen har et mål på 43 prosent. Pedagognormen betyr med andre ord ingen radikal endring.

Kapittel 15 i arbeidsmiljøloven regulerer alle forhold i forbindelse med opphør og endring av et arbeidsforhold, både i kommunale og private barnehager. I tillegg har de fleste barnehager også en tariffavtale.

Vernet av Arbeidsmiljøloven

Arbeidsmiljøloven sikrer arbeidstakere fra usaklig oppsigelse. Innføringen av en ny norm er i utgangspunktet ikke alene grunn for saklig oppsigelse. Arbeidsgiver skal i en slik prosess først se på egen organisering for å hindre oppsigelser. Dessuten ligger det overgangsordninger i loven som kan brukes slik at arbeidsgiver unngår oppsigelse.

Det er satt av tilskudd til etter- og videreutdanning av ansatte slik at målene i pedagognormen kan nås ved å gi de ansatte nødvendig kompetanse.

Fagorganisering gir trygghet

Det vil likevel være sånn at hver sak må vurderes for seg. Medlemmer som er utrygge må ta kontakt med sine tillitsvalgte. Hvis du som tillitsvalgt får henvendelser fra et medlem som har mistet, eller fått varsel om å miste jobben med innføringen av pedagognormen som begrunnelse, skal du ta kontakt med fagforeninga og kompetansesenteret ditt, som skal håndtere alle oppsigelsessaker.

Det er viktig at Fagforbundets tillitsvalgte har god dialog med arbeidsgiver og barnehagestyrer, og at dere sammen følger de retningslinjer som gjelder innenfor det enkelte tariffområde og arbeidsmiljøloven.

Like viktig er det å ha god dialog med lokal fagforening og kompetansesenter. Er du i tvil når nye avtaler eller nye ansettelseskontrakter skal undertegnes, ta kontakt med kompetansesenteret ditt.

NILS FREDRIK HANSEN

FAGFORBUNDET

UTGIVER: Fagforbundet
OSS PÅ NETT: oss.fagforbundet.no
ANSVARLIG REDAKTØR: tone.zander@fagforbundet.no
FAGREDAKTØR: kari-sofie.jenssen@fagforbundet.no
I REDAKSJONEN: randi.tevik@fagforbundet.no
marianne.billing@fagforbundet.no
birgit.dannenberg@fagforbundet.no
geirmund.jor@fagforbundet.no
LAYOUT: berit.paulsen@fagforbundet.no
REDAKSJONEN AVSLUTTET: 20. april 2018

MILJØMERKET 241 393 Trykksak

min hverdag
oss@fagforbundet.no

FOTO: KARI-SOFIE JENSSEN

I Jerusalem: – Jeg har fått mye ut av det å løpe, møtt folk og fått mange gode opplevelser. Joggeskoa er alltid med når jeg er ute og reiser, forteller den tillitsvalgte i Fagforbundet Sykehuset Østfold.

Lars Hox

Portøren, nestlederen og kasseren Lars Hox er i Midtøsten for å løpe Palestine Marathon for tredje gang. Et løp som starter og ender i Betlehem. Han og gjengen hans har reist helt fra Fredrikstad. Nå bor de noen dager i Jerusalem, før de reiser videre til Betlehem.

– Det var broren min som inviterte meg med hit første gangen. Jeg sa ja, fordi jeg ville lære mer om Palestina-konflikten. Hvis du diskuterer dette hjemme, så blir du fort stempla som ekstremist dersom du viser forståelse for palestinerne. Det er vanskelig å møte religiøse argumenter som at jødene har fått landet av Gud, eller diskutere med folk som drar fram hendelser i historien som jeg ikke kjenner til. Jeg bestemte meg for å reise og se hvordan det var her nå, og forholde meg til det.

Joggeskoaktivisten
For Lars Hox ble alt veldig klart allerede etter første gangen i Palestina. Alt han så, opplevde og lærte ga han den selvtilliten han trengte for å mene noe om det som skjer i Midtøsten.

Han oppsummerer enkelt; et land med to folk, hvor det ene folket har alle rettigheter, og det andre folket har ingen rettigheter.

– Okkupasjon og apartheid ligger i dagen, hvis du vil se, sier joggeskoaktivisten.

Reiselederen
Nå reiser Lars Hox til Palestina som reiseleder. Han inviterer årlig med seg en gjeng, og lager et opplegg for dem som inkluderer Palestine Marathon. Han mener at ved å reise hit, snakke med folk og observere, så kan du lære mye om konflikten.

– Folk er vennlige og hyggelige i de palestinske delene i Jerusalem. De vil så gjerne bli sett og anerkjent. Et folk som blir sett kan ikke bare fordrives, sier Lars Hox.

Maratonløperen
– Idrett og løping er min form for aktivisme. Den er ikkevoldelig og vi knytter vennskapsbånd, sier den entusiastiske maratonløperen fra Fredrikstad.

Palestine Marathon startet i 2013, og arrangeres hvert år. Ca 5000 deltagere fra ca 50 land er med. Ingen løpere fra Israel. I 2013 var fem av de 700 registrerte på startlisten Israelere, på tross av at de ifølge Israelsk lov ikke kan oppholde seg på Vestbredden. Det endte med at arrangørene måtte kontakte løperne og be dem om ikke å komme, for deres egen sikkerhets skyld. Israelske myndigheter truet med å stoppe løpet.

Lars Hox er overbevist om at israelere ikke får lov å løpe Palestine Marathon og oppholde seg på Vestbredden for å hindre dialog og kommunikasjon.

KARI-SOFIE JENSSEN

Lørenskogfeierne har lik lønn for likt arbeid. Kvinneyrker lønnes generelt dårligere enn mannsyrker. I Norge tjener kvinner i gjennomsnitt 85 kroner, når en mann tjener 100.

Menn favoriseres lønnsmessig

Ferske tall viser at 78 prosent av britiske selskaper betaler menn bedre enn kvinner, og at menn fortsatt er i flertall i topplederstillingene og at de får mest når bonuser utbetales.

Britiske selskaper med mer enn 250 ansatte må etter britisk lov offentliggjøre hva de betaler sine mannlige og kvinnelige ansatte. I fjor skapte åpenheten hodebry for sjefene i BBC, som måtte forklare hvorfor den britiske tv-giganten konsekvent betaler sine mannlige profiler bedre enn sine kvinnelige.

Likelønn og likelønnsgapet
Når en diskuterer lønn og likestilling er det viktig å skille mellom begrepene likelønn og likelønnsgapet. Likelønn handler altså om lik lønn for likt arbeid, mens likelønnsgapet handler om hvor mye menn og kvinner tjener i forhold til hverandre.

I Norge for eksempel tjener kvinner i gjennomsnitt 85 kroner, når en mann tjener 100 kroner. Det betyr ikke at kvinner får lavere lønn av å gjøre den samme jobben, men at de i sum får mindre betalt.

Tilbake til Storbritannia pekes det på tre årsaker til hvorfor menn som hovedregel tjener bedre enn kvinner i løpet av yrkeskarrieren:

- Store forskjeller i omsorgsansvar
- Flere kvinner i yrker uten krav til utdanning
- Ren diskriminering

Hårreisende, men likevel virkeligheten i 2018: Kvinner verdsettes systematisk lavere enn menn, selv om kravene til utdanning, erfaring, ansvar og anstrengelse er de samme.

Heldigvis sitter fagbevegelsen i en nøkkelposisjon: Lønnsforhandlingene kan brukes som et redskap til å løfte kvinnedominerte yrker, ved at de prioriteres i lønnsoppgjørene.

En sterk fagbevegelse er avgjørende for å sikre full likestilling. I Europa svekkes fagbevegelsen og ulikhetene øker. Det viktigste for å unngå det, er å jobbe målrettet politisk og organisatorisk.

For det er som en tidligere statsminister en gang sa det: Alt henger sammen med alt.

KJETIL VEVLE

oss nytt om navn | oss@fagforbundet.no

KOMPETANSESENTERNYTT:

Trondheim:
TOVE RANDI OLSEN, ny rådgiver.

GRO IRGENS og **ARNE SPILDE,** nye rådgivere i Bergen.

TATJANA SCHANCHE, ny rådgiver i Oslo.

ANITA DREGELID, ny rådgiver i Stavanger.

Fagforbundet Frogn har fire nye tillitsvalgte inn i styret:
Leder: **ANN CHRISTIN ELLINGSEN**, nestleder: **GRO TOVE ANDERSEN**, kasserer: **SIRI SPONBERG** og leder i Yrkesseksjon samferdsel og teknisk, og tillitsvalgt: **TORE LØKKEN**.

Fagforbundet Os:
ELBJØRG HAAVIK har gått av som leder, og ny leder er **JAN OVE ARNTZEN**. **ANITA KYRKJETEIG** ble valgt til ny nestleder. Hun er også ny Yrkesseksjonsleder for helse og sosial.

STINE WESTRUM,

ny leder i Fagforbundet Helse, Sosial og Velferd, Oslo.

Fagforbundet Pleie og Omsorg Oslo:

Ny leder Yrkesseksjon helse og sosial, **ANITA LUND**, hjelpepleier fra hjemmetjenesten i Bydel Bjerke.

Ny organisasjonssekretær er **INA STEFFENSEN**, helsefagarbeider fra Aleris Sykehjem på Lambertseter.

Digitalisering – ikke bare bare

– NAV og slippen setter full fyr i forsamlinga sa Jan Davidsen, leder av Pensjonistforbundet, på konferansen om digitalt utenforskap arrangerte av faggruppe NAV i Fagforbundet.

Det handler ikke bare om den ene slippen eller om dem som jobber på NAV. Det er et oppdemt sinne av digitaliseringsfrustrasjoner som kommer opp, sa han.

Faggruppe NAV i Yrkesseksjon kontor og administrasjon i Fagforbundet samlet full sal på konferansen som belyser mange sider av digitalisering. Hva er digitalt utenforskap? Hvem er egentlig utenfor, og hva gjør det med oss å møte de som faller utenfor?
Les mer på nett – fagforbundet.no

oss redaksjonen

oss@fagforbundet.no
Send oss en e-post, si din mening og kom med tips!